

מדינת ישראל
רשות המסים בישראל

**אוגדן מע"מ ומסים עקיפים אחרים,
ואוגדן מכס (סחר חוץ)**

**פרק 16 - נוהל ויתור על קנסות, הפרשי הצמדה,
וריבית**

ירושלים, כ"א בחשוון, התשס"ט (19.11.08).

פרק 16 - נוהל ויתור על קנסות, הפרשי הצמדה, וריבית

תוכן העניינים

3	חלק 16.1 - הנחיות כלליות
3	1. תוכן הפרק
3	2. אסמכתאות חוקיות
4	3. הגדרות
5	חלק 16.2 - ויתור על קנסות
5	1. תוכן החלק
5	2. כללי
5	3. הסמכות החוקית לויתור
5	4. התנאים לטיפול בבקשה לויתור על קנסות
6	5. השיקולים לויתור/אי ויתור על קנסות
7	6. שיקולים לויתור על קנס לפי סעיף 95
8	7. ויתור על קנסות בגין הגשת דו"ח מתקן/גירעון עצמי ביוזמת העוסק
8	8. קנסות בהסדר פריסת תשלומים לחובות
9	חלק 16.3 - ויתור על הפרשי הצמדה וריבית
9	1. תוכן החלק
9	2. כללי
9	3. השיקולים לויתור על הפרשי הצמדה וריבית
9	חלק 16.4 - ויתור על כפל מס, קנסות, הפרשי הצמדה וריבית, במקרים מיוחדים
9	1. ויתור על קנסות, הפרשי הצמדה וריבית שנוצרו בגין אי הכרה במס תשומות שנוכה על ידי העוסק לאחר שחלף המועד החוקי לניכוי
9	2. הפחתה של חיוב בכפל מס במע"מ, שהוטל על מוציא חשבונית מס שלא כדין, או על מי שניכה מס תשומות הכלול בחשבונית מס שהוצאה שלא כדין
10	חלק 16.5 - בעלי הסמכות לויתור/לביטול
11	1. ויתור על חוב של הפרשי הצמדה וריבית
11	2. בקשה להפחתת קנס שהוטל לפי סעיף 95 לחוק, או כפל מס שהוטל לפי סעיף 50 לחוק
11	3. ויתור על קנסות
12	4. ביטול קנסות (שהוטלו על העוסק עקב טעות מחשובית)
12	5. ביטול קנסות, ריבית והפרשי הצמדה בגין שומות או גרעונות שבוטלו
12	חלק 16.6 - הטיפול בבקשות העוסקים ורישומן במחשב
12	1. הטיפול בבקשות העוסקים ביחידות
13	2. העברת בקשות ממשרד מע"מ אזורי/בית מכס (להלן - היחידות) להנהלה
13	3. בקשות שהועברו ישירות מהעוסק להנהלה
14	נספח א - בקשה לויתור על קנסות, ריבית והפרשי הצמדה (טופס מע"מ 41)
15	נספח ב - בקשה לויתור על קנסות, ריבית והפרשי הצמדה (טופס מכס 41)

חלק 16.1 - הנחיות כלליות

1. תוכן הפרק

פרק זה מרכז הנחיות בעניין ויתור וביטול קנסות, הפרשי הצמדה וריבית, בכל הנוגע למסים עקיפים (מע"מ, מכס, מס-קניה והיטלי סחר).

2. אסמכתאות חוקיות

האסמכתאות החוקיות המשמשות לביצוע האמור בפרק זה, בין היתר, הן:
א. חוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975 (להלן - החוק).

מספר הסעיף	שם הסעיף
50	כפל מס.
93	הפרשי הצמדה וריבית.
94	קנס פיגורים על איחור בהגשת דו"ח.
95	קנס על אי-ניהול ספרים או ניהול בסטייה מהותית.
97	חיוב ריבית והפרשי הצמדה על חוב מס שלא שולם במועד שנקבע.
97א	תיאום הפרשי מס, הצמדה וריבית.
100	ויתור על כפל מס, קנס, ריבית והפרשי הצמדה, או הוצאות.

ב. חוק מס-קניה (טובין ושירותים), התשי"ב-1952 (להלן - חוק מ"ק).
סעיף 10א - החלת הוראות סעיפים 97, 97א ו-100 לחוק על חוב במס-קניה בשינויים המחוייבים, למעט חוב במס-קניה בגין יבוא טובין המיועדים לייצור טובין לשם יצוא.

ג. חוק מסים עקיפים (מס ששולם ביתר או בחסר), התשכ"ח-1968 (להלן - חוק מ"ע), החל על מכס, מס-קניה, והיטלי סחר.

מספר הסעיף	שם הסעיף
5	ויתור על גביית חסר, כולו או מקצתו במקרה בו הוצאות הגבייה אינן מצדיקות את גבייתו.
6א	החלת הוראות סעיפים 93, 97, ו-97א לחוק, על מכס ומס-קניה, שלא שולמו, או שהוחזרו בטעות, כולם או מקצתם (תשלום חסר, כמשמעותו בחוק מ"ע).

ד. חוק המסים (קנס פיגורים), התשמ"א-1980 (להלן - חוק המסים-פיגורים).

מספר הסעיף	שם הסעיף
2	הטלת קנס פיגורים בגין איחור בתשלום כל חוב מס.
3	הסמכות להקטין קנס.

ה. פקודת המכס (להלן - הפקודה).

מספר הסעיף	שם הסעיף
154	הגשת תובענה ע"י היבואן בגין חיוב במכס.
א231	החלת הוראות סעיף 100 לחוק על ענייני מכס, בשינויים המחוייבים.

3. הגדרות

בפרק זה יש לפרש:

- **"ביטול"** - ביטול קנס ו/או הפרשי הצמדה וריבית, שנמצא, כי הוטלו על העוסק בטעות כתוצאה מפעולה אוטומטית של מערכת המחשב. ביטול כאמור הוא פעולה יזומה של רשות המסים בישראל. מנהל רשות המסים בישראל.
- **"המנהל"** - מנהל רשות המסים בישראל.
- **"הנהלה"** - הנהלת רשות המסים בישראל.
- **"הפרשי הצמדה וריבית"** - כהגדרתם בסעיף 93 לחוק מע"מ.
- **"ויתור"** - ביטול קנס ו/או הפרשי הצמדה וריבית, שהוטלו כדין על העוסק.
- **"מוסמך"** - עובד, שהואצלה לו הסמכות ע"י המנהל לפעול עפ"י סעיף 100 לחוק, או סעיף 10א לחוק מ"ק.
- **"ממונה"** - גובה מכס, ממונה אזורי.
- **"ממונה תביעות, פקדונות וגרעונות (תפ"ג)"** - מי שמונה על ידי גובה המכס להיות אחראי על נושא התפ"ג בבית המכס, ורמת משרתו זהה לפחות לרמת ראש צוות מעריכים/ממונה יחידות.
- **"מסי יבוא"** - מכס, מס קניה ומע"מ ביבוא.
- **"עוסק"** - כמשמעותו בחוק מע"מ, לרבות החייב במסי יבוא, וכן החייב במס קניה בייצור מקומי.
- **"סגן"** - סגנים לממונה, כולל גובה ראשי.
- **"קנס"** - קנס המוטל עפ"י סעיפי החוקים המפורטים בסעיף 2 לעיל.
- **"רשות"** - רשות המסים בישראל.

4. הטלת קנסות

א. מע"מ ומס קניה בייצור מקומי

בבג"צ שגיא (בג"צ 9909/01 יגאל שגיא נ' מנהל אגף המכס ומע"מ) נפסק, כי במקרים שבהם הוצאה שומה לעוסק, הוגשה השגה על שומה או הוגש ערעור על החלטה בהשגה, יוטל קנס פיגורים לפי סעיף 2 לחוק המסים-פיגורים, החל מתום השבוע שלאחר חלוף חודש ממועד הוצאת השומה, מתן ההחלטה בהשגה או מתן פסק הדין, לפי העניין. בג"צ שגיא דן בנושא מע"מ וחל גם על מס קניה בייצור מקומי לאור הוראת סעיף 10(ב) לחוק מ"ק.

ב. מסי יבוא

תהליך היווצרות חסר (חוב המס) במסי היבוא והערעור עליו, שונה מהתהליך שפורט לעיל - שומה, השגה וערעור.

תשלום חסר במסי היבוא נדרש באמצעות הודעת גירעון, אשר ניתן לחלוק עליה באמצעות הגשת תביעה לבית המשפט. יחד עם זאת, בשונה ממע"מ ומס קניה בייצור מקומי, עצם הגשת התביעה לבית המשפט אינה מעכבת את תשלום חוב המס.

אשר על כן, קנס הפיגורים יחושב החל מתום שבוע שלאחר פדיית הטובין מפיקוח, ועד ליום תשלומו (לגבי מועד חישוב קנס הפיגורים בחוב מס שמקורו הישבוך - ראה נוהל הישבוך).

בהתאם ולאור העקרונות שעמדו בבסיס פסק הדין בעניין שגיא, במקרה בו הוחלט, לפני משורת הדין, שלא לגבות את המס אלא להסתפק בערבות בנקאית או בבטוחה אחרת, יש להימנע מהטלת קנס פיגורים החל ממועד הגשת התביעה לבית המשפט, ועד 30 יום ממועד מתן פסק דין או מהמועד שנקבע לתשלום בפסק הדין, לפי המאוחר.

חלק 16.2 - ויתור על קנסות

1. תוכן החלק

חלק זה דן בכללים לויתור על כפל מס, קנס, והוצאות גבייה, וכן בנוהלי הטיפול בבקשה לויתור.

2. כללי

הטלת הקנס נועדה למנוע פיגורים בתשלום של העוסקים.

לאור האמור לעיל, עקרונית, אין מקום לויתור על קנסות. למרות זאת, קיימים מקרים המצדיקים ויתור מלא או חלקי על קנסות. המקרים בהם ניתן לשקול ויתור כאמור, מפורטים להלן בחלק זה.

3. הסמכות החוקית לויתור

סעיף 100 לחוק קובע, כי המנהל, או מי שהוסמך על ידו, רשאי לוותר מטעמים מיוחדים שיירשמו, על כפל מס, קנס, הפרשי הצמדה וריבית והוצאות, או להפחיתם, וכן על קנס שהוטל לפי סעיף 95 לחוק (ע"א 1497/2001 הובר נגד מנהל מע"מ חיפה).

סעיף 100 לחוק חל על חוב במס קניה - מכוח סעיף 10 לחוק מ"ק, ועל חוב במכס - מכוח סעיף 231א לפקודה.

4. התנאים לטיפול בבקשה לויתור על קנסות

א. לפני הטיפול בבקשה לויתור על קנסות, יש לבדוק אם לעוסק קיימים חובות בגין קנס מינהלי, ו/או חובות אחרים לרשות.

(1) במקרה של קיום חוב בגין קנס מינהלי - ככלל, הטיפול בבקשה יותנה בהסדרת תשלום הקנס המינהלי. במקרים חריגים, המוסמך רשאי להחליט על המשך הטיפול בבקשה לפני שהוסדר סופית תשלום מלוא הקנס המינהלי. בכל מקרה, החלטה על ויתור תותנה בהסדרת תשלום הקנס המינהלי.

(2) במקרה של קיום חובות אחרים במערכת המס ברשות - ככלל, הטיפול בבקשה יותנה בהסדרת תשלום כל החובות האחרים. במקרים חריגים, המוסמך רשאי להחליט על המשך הטיפול בבקשה לפני שהוסדר סופית תשלום מלוא החובות האחרים.

ב. ההחלטה בבקשה לויתור שהוגשה על ידי עוסק, שנפתחה נגדו חקירה פלילית, או הוגש נגדו כתב אישום בקשר עם אותו חוב נשוא ההחלטה, תינתן רק לאחר קבלת חוות דעת מהתובע המטפל בתיק, ומהגורם החוקר, היה וטרם הוגש כתב אישום.

5. השיקולים לויתור/אי ויתור על קנסות

ככלל, אין לוותר על קנסות, שנצברו בגירעון, או לאחר מתן החלטה בהשגה, או לאחר שניתן פסק דין, לפי העניין, המחייבים את העוסק לשלם את סכום השומה או הודעת הגירעון, אלא במקרים חריגים ביותר מהשיקולים המפורטים בפיסקאות א.3 ו-א.4) להלן.

א. שיקולים כלליים

להלן הנסיבות, והנתונים, שאותם יש לשקול בכל מקרה של טיפול בבקשה לויתור על קנסות:

1) קיומם של הליכים פליליים

- (א) חוות הדעת של הגורם החוקר/התובע בהליכים הקשורים לחוב נשוא ההחלטה.
- (ב) במקרה שנקטו/ננקטים נגד עוסק, הליכים פליליים בגין חשד לביצוע עבירות על החוק, חוק מ"ק או הפקודה, יהווה הדבר שיקול שלא לוותר על קנסות, ויש לתת את הדעת לנסיבות הבאות:
- (1) האם הוגש/יוגש כתב אישום נגד העוסק, והאם העוסק הורשע על פיו.
  - (2) האם הוטל על העוסק קנס מינהלי.
  - (3) האם אושרה בקשת העוסק לתשלום כופר כסף.

2) מחלוקת משפטית/מקצועית

ממונה רשאי לשקול ויתור על קנסות, תוך היוועצות עם הלשכה המשפטית בעת הצורך, בשים לב למורכבות השאלה המשפטית נשוא החוב, אופי המחלוקת, ותום ליבו של העוסק ביחס למחלוקת (לדוגמא: חוסר תום לב ייחשב מקרה בו ניתנה הנחיה ע"י הרשות לגבי שאלה משפטית/מקצועית, והעוסק התעלם מההנחיה).

3) שיקולי גבייה

- (א) חברה ו/או עוסק עצמאי שהוטלו עליהם קנסות, שתיקיהם נסגרו ואשר מוצו לגביהם ו/או לגבי צדדים שלישיים קשורים (כגון: במקרה של מימוש התחייבויות אישיות שניתנו, הברחת נכסים, וכיו"ב) כל אמצעי האכיפה, והם נותרו ללא נכסים, לרבות כל זכות בשותפות, ו/או החזקה במניות, או ללא מלאי למימוש החוב – קיום נסיבות אלה יכול להוות שיקול לויתור על קנסות.
- (ב) קנסות שהוטלו על עוסק ויש קשיים מיוחדים בגבייתם - במקרים אלו הויתור יאושר רק ע"י הממונה ו/או הסגן.
- (ג) קנסות שהוטלו בגין שיק שלא כובד - אם יוכח שהשיק לא כובד מסיבות טכניות שאינן בשליטתו של העוסק, יש לקבל את אישור הממונה לויתור על הקנס.

4) נסיבות הנוגעות למצבו האישי של העוסק

נסיבות אישיות יכולות להוות שיקול לויתור על קנסות, ובלבד שהוגשו מסמכים המעידים על נסיבות אלו. יובהר, כי ייתכנו מצבים בהם אחת הנסיבות, או יותר, תתקיימנה ועל אף זאת, בשל מכלול הנסיבות, לא יהיה מקום לוותר על הקנס.

- להלן דוגמאות לנסיבות אשר יכולות להוות שיקול לויתור על קנסות:
- מחלה קשה של העוסק או של בן משפחה קרוב.
  - נכות קשה.
  - אסון במשפחה.
  - אסיר לשעבר בשיקום.
  - נרקומן בהליכי גמילה.
  - נתמך סעד קשה.
  - גיל מבוגר מאוד, וללא נכסים למימוש החוב.
  - מתקיים מקיצבה של ביטוח לאומי בלבד, וללא נכסים למימוש החוב.
  - העסק הוקם בעזרת גוף/מוסד מוכר (צה"ל וכד') במסגרת שיקומית.
  - עוסק שנסגר תיקו במע"מ, ובמשך שנה מיום הסגירה אינו עובד, או שהוא עובד כשכיר המקבל השלמת הכנסה.

ב. שיקולים ייחודיים למע"מ, ולמס קניה בייצור מקומי

- להלן שיקולים נוספים לויתור על קנסות הייחודיים למע"מ, ולמס קניה בייצור מקומי:
- עוסק עצמאי המגיש את הדו"ח התקופתי/משלם את המס בעצמו - אם הסיבה לאיחור בהגשת הדו"ח/תשלום המס היא שירות מילואים פעיל, מחלה (כולל מחלת קרוב מדרגה ראשונה, שמחייבת את העוסק להיות צמוד לחולה) וכד', ובלבד שהדו"ח מוגש ע"י העוסק עצמו.
  - אם הדו"ח מוגש/משולם ע"י המייצג, שיקולים אלו תקפים גם לעניין המייצג.
  - אם האיחור בהגשת דו"ח תקופתי/תשלום המס הוא חד פעמי במהלך 12 החודשים שחלפו, לעוסק ותיק.

ג. שיקולים ייחודיים לויתור על קנסות במסי יבוא

- הממונה או סגנו שוכנעו, שהחוב נובע ממעשה או מחדל שנעשו בתום לב על ידי העוסק או שלוחו (כגון: טעות בהזנת נתונים ברשימון הלוגי).
- הופקדה בטוחה לתשלום החוב, בסמוך להודעת הגירעון, ולפני הפעלת הליכי הגבייה, והחוב ישולם ללא צורך בהפעלתם.

6. שיקולים לויתור על קנס לפי סעיף 95

סעיף 95 לחוק קובע, כי המנהל רשאי להטיל על העוסק קנס בשיעור של עד 1% מסך כל מחיר עסקאותיו בשל סטייה מהותית מהוראות ניהול ספרים. סעיף 100 לחוק מקנה בידי המנהל סמכות לוותר על קנס שהוטל לפי סעיף 95 לחוק, או להפחיתו.

הסמכות לויתור על קנס או הפחתתו תהיה מסורה בידי הממונה, או בידי סגנו אך למעט בידי גובה ראשי. ויתור על הקנס כולו יעשה במקרים נדירים ביותר.

הגיש העוסק בקשה לוותר על קנס שהוטל עליו לפי סעיף 95 לחוק או להפחיתו, יביא בחשבון הממונה או סגנו את השיקולים הבאים, נוסף על השיקולים שפורטו בסעיף 5 לעיל, בבואו ליתן החלטתו בבקשה:

א. שיעור הערך המוסף של העוסק ביחס לקנס.

ב. היקף הסטייה מהוראות ניהול ספרים.

ג. סכום המס שהעוסק העלים ולא דיווח עליו.

ד. מידת התחכום הכרוכה בשיטת ההעלמה שנקט העוסק.

ה. עברו של העוסק - האם הוצאו לו בעבר שומות ו/או הוטלו עליו קנסות קודמים לפי סעיף 95 לחוק.

ו. היקף הרווח השנתי לעומת סכום הקנס.

7. ויתור על קנסות בגין הגשת דו"ח מתקן/גירעון עצמי ביוזמת העוסק

א. דו"ח מתקן

ניתן לוותר על קנסות בגין עסקאות הכלולות בדו"ח מתקן, שהוגש ביוזמת העוסק, ולא נכללו בדו"ח התקופתי המקורי, או על קנסות בשל הפחתה של מס תשומות הכלול בדו"ח מתקן כאמור, אם מתקיימים כל התנאים שלהלן:

- 1) הוכח, להנחת דעתו של הממונה ו/או המוסמך, שמדובר בטעות שנעשתה בתום-לב.
- 2) מחזור העסקאות הנוסף שנכלל בדו"ח המתקן אינו חורג משמעותית ממחזור העסקאות שדווח ע"י העוסק בדו"ח התקופתי אליו מתייחס הדו"ח המתקן.
- 3) בתקופה של 12 החודשים שקדמה להגשת הדו"ח המתקן, הוגש דו"ח מתקן נוסף אחד בלבד (סה"כ הוגשו 2 דו"חות מתקנים).
- 4) לא מתנהל נגד העוסק הליך של חקירה, ביקורת חשבונות או כל בירור אחר, אשר מחייב או יחייב את העוסק במישור האזרחי ו/או הפלילי.

ב. גירעון עצמי

ניתן לוותר על קנסות בגין חסר הנובע מהודעת גירעון שנוצרה ביוזמת העוסק (גירעון עצמי), אם מתקיימים כל התנאים שלהלן:

- 1) הוכח, להנחת דעתו של הממונה ו/או המוסמך, שמדובר בטעות שנעשתה בתום-לב.
- 2) לא מתנהל נגד העוסק הליך של חקירה, ביקורת חשבונות או כל בירור אחר, אשר מחייב אותו במישור האזרחי ו/או הפלילי.
- 3) הגירעון העצמי חריג בהתנהלות העוסק מול הרשות (יש לשים לב למספר וסכום הגירעונות העצמיים בפרופיל היבואן).

8. קנסות בהסדר פריסת תשלומים לחובות

ככלל, הממונה רשאי לוותר על הקנסות המוטלים על החוב שבפריסה, כולם או חלקם, בכפוף לשיקולים לוותר על קנסות, כאמור לעיל בסעיף 5, אולם:

א. אם התקבלה החלטה לפרוס דו"ח תקופתי של עוסק, והעוסק ביקש לפרוס את הדו"ח עוד בטרם חלף המועד האחרון להגשת הדו"ח התקופתי, ומדובר בעוסק אשר בדרך כלל מדווח ומשלם את הדו"חות התקופתיים במועד, יש לפרוס את הדו"ח ללא הטלת קנסות כלשהם בגין הפריסה.

ב. בעת ביצוע הסדר תשלומים לעוסק חייב, אם הוחלט כי החוב שבפריסה כולל קנסות, ניתן לחייב את העוסקים בתשלום קנסות שנצברו עד מועד ביצוע הפריסה בלבד. אין לחייב עוסק שעמד בתנאי הסדר התשלומים בתוספת של קנסות נוספים כלשהם בגין התשלומים שבפריסה.

19.11.08 אוגדני מע"מ ומכס - ויתור על קנסות, הפרשי הצמדה, וריבית חלק 16.2

חלק 16.3 - ויתור על הפרשי הצמדה וריבית

1. תוכן החלק

חלק זה דן בכללים לויתור על הפרשי הצמדה וריבית, וכן בנוהלי הטיפול בבקשה לויתור.

2. כללי

הפרשי הצמדה וריבית - הם האמצעי לגביית הערך הכלכלי הכולל של החוב שנוצר, כך שהפרשי הצמדה נועדו לשמור על ערכו הריאלי של קרן החוב, והריבית מהווה את מחיר השימוש בכספים שהיו אמורים להיות משולמים למדינה כמס (היינו קרן המס) במועד הקבוע כחוק, אולם נותרו בידי העוסק.

לאור האמור לעיל, עקרונית, אין מקום לויתור על הפרשי הצמדה וריבית, וככל שמדובר על ויתור על הפרשי הצמדה כמוהו כוויתור על חלק מקרן החוב. למרות זאת, במקרים חריגים ביותר ניתן לוותר על הריבית ובמקרים נדירים ניתן יהא לוותר בנוסף גם על הפרשי הצמדה.

3. השיקולים לויתור על הפרשי הצמדה וריבית

א. אין לוותר על הפרשי הצמדה וריבית, אלא בשל קיום נסיבות אישיות של העוסק כמפורט בסעיף 16.2.5 פיסקה א.4) לעיל.

- ב. מתן החלטה לויתור, בהסתמך על פיסקה א., מותנה בקיום התנאים הבאים:
- 1) אין כל אפשרות לגבות את החוב, ומוצו כל הליכי הגבייה האפשריים, על פי דין, נגד העוסק ו/או צדדים קשורים (למשל בסעיף 106 לחוק).
  - 2) לעוסק אין כל זכות בשותפות, ו/או אינו בעל מניות או דירקטור בחברה פעילה.

חלק 16.4 - ויתור על כפל מס, קנסות, הפרשי הצמדה וריבית, במקרים מיוחדים

1. ויתור על קנסות, הפרשי הצמדה וריבית שנוצרו בגין אי הכרה במס תשומות שנוכה על ידי העוסק לאחר שחלף המועד החוקי לניכוי

א. עוסק זכאי לנכות מס תשומות תוך 6 חודשים מיום הוצאת החשבונית (לפי סעיף 38 לחוק), אלא אם כן המנהל האריך את התקופה ל-18 חודש נוספים מתום 6 החודשים כאמור (לפי סעיף 116 לחוק) - סה"כ 24 חודש.

במקרים בהם אי-הניכוי במועד לא נבע מרשלנות העוסק, רשאי המנהל מטעמים מיוחדים שיירשמו, להאריך את התקופה לניכוי מס התשומות לתקופה שלא תעלה על 5 שנים מתום תקופת ששת החודשים האמורים (סה"כ חמש וחצי שנים).

ב. במקרה בו הוצאה לעוסק שומת תשומות בגין מס תשומות שנוכה בחלוף המועד החוקי לניכוי, והניכוי המאוחר נעשה בתום לב ולא מתוך כוונה להשתמט מתשלום מס, רשאי הממונה ו/או סגנו לוותר על כל הקנסות, ו/או עד 50% מסכום החוב של הריבית והפרשי הצמדה המתייחסים לאותה שומה. לגבי ויתור מעבר לסכומים האמורים, יעביר הממונה לאישור ההנהלה "בקשה לויתור על קנסות ריבית והפרשי הצמדה - סיכום החלטות" - טופס מע"מ 41 (ראה נספח א).

2. הפחתה של חיוב בכפל מס במע"מ, שהוטל על מוציא חשבונית מס שלא כדין, או על מי שניכה מס תשומות הכלול בחשבונית מס שהוצאה שלא כדין

סעיף 50(א) לחוק מחייב הטלה, ללא שיקול דעת, של כפל מס המצויין בחשבונית מס, על אדם שלא היה ראוי לפי סעיף 47 לחוק להוציא חשבונית מס והוציאה בכל זאת. נפסק כי הטלת סנקציה פלילית אינה מונעת חיוב בכפל מס (ע"א 1497/2001 הובר נגד מנהל מע"מ חיפה). עוד נפסק כי לכפל מס תכלית כפולה: להבטיח כי ישולם למדינה הסכום אותו היא זכאית לקבל כמס ולמנוע ממנה חסרון עקב ניכוי מס התשומות הכלול בחשבונית בידי מקבל החשבונית. התכלית השנייה היא הרתעה, שכן הטלת מס בשיעור כפול מהווה סנקציה שנועדה להרתיע מפני הנפקת חשבוניות שלא כדין (ע"א 6825/98 אדוריים נגד מנהל מע"מ ירושלים).

סעיף 50(1א) לחוק מקנה למנהל סמכות שבשיקול דעת, להטיל על עוסק שניכה מס תשומות הכלול בחשבונית מס שהוצאה שלא כדין, כפל המס המצויין בחשבונית, אם ידע העוסק כי החשבונית האמורה הוצאה שלא כדין.

סעיף 100 מקנה למנהל סמכות לוותר במקרים המתאימים ומטעמים שיירשמו, על מרכיב הסנקציה, קרי על מחצית מכפל המס שהוטל (ע"א 6825/98).

לאור האמור לעיל, במקרה בו הוגשה בקשה לוותר על כפל מס שהוטל לפי סעיף 50(א) או 50(1א) לחוק או להפחיתו, מוסמך הממונה או סגנו לוותר על סכום שלא יעלה על מחצית מכפל המס שהוטל. בבואו ליתן החלטתו בבקשה, יביא בחשבון הממונה או סגנו, בנוסף על השיקולים שפורטו לעיל בסעיף 16.2.5, גם את השיקולים הבאים:

א. מידת המעורבות של מי שהוטל עליו כפל מס בפעילות של הוצאת חשבוניות שלא כדין או ניכוי מס התשומות הכלול בחשבוניות שהוצאו שלא כדין, התקופה במהלכה הוצאו חשבוניות מס שלא כדין/נוכה מס שלא כדין כאמור, מספר החשבוניות שהוצאו שלא כדין, או שהמס הכלול בהן נוכה.

ב. סכומי המס הכלולים בחשבוניות המס שהוצאו שלא כדין, או שהמס בגינן נוכה.

ג. מידת התחכום הכרוכה בשיטת ההעלמה, שנקט בה העוסק.

ד. עברו של מי שהוטל עליו כפל מס - האם הוצאו לו בעבר שומות, ו/או הוטלו עליו קנסות קודמים לפי סעיף 95 לחוק, או כפל מס לפי סעיף 50 לחוק.

חלק 16.5 - בעלי הסמכות לוותר/לביטול

בחלק זה מפורטים בעלי התפקידים המוסמכים לוותר ו/או לבטל קנסות, ריבית והפרשי הצמדה, במשרדי מע"מ האזוריים, בבתי המכס, ובהנהלה.

יצוין, כי במקרים בהם מדובר בסוגיות משפטיות עקרוניות אשר בגינן סבור הממונה כי ראוי לוותר על קנסות, ריבית והפרשי הצמדה, עליו להיוועץ עם הלשכה המשפטית בהנהלה.

1. ויתור על חוב של הפרשי הצמדה וריבית

בעל תפקיד במע"מ	בעל תפקיד במכס	הסכום לויתור
סגן בכיר למנהל (אכיפת הגבייה), מנהל אגף א' גבייה (מסים עקיפים)	ללא הגבלת סכום.	
ממונה אזורי - לאחר קבלת חו"ד מאת גובה ראשי/מנהל תחום ביקורת	גובה מכס - לאחר קבלת חו"ד מאת ממונה תפ"ג/ממונה עקיף יחידות מכס	עד 200,000 ₪ - בתנאי שסכום הויתור לא יעלה על 50% מגובה החוב הנובע מריבית והפרשי הצמדה. עד סכום של 40,000 ₪ - ללא הגבלה.
ועדה משרדית בהשתתפות סגן ממונה אזורי, או גובה ראשי. בוועדה ישתתפו 3 עובדים לפחות.	ועדה משרדית בהשתתפות סגן גובה מכס, או מנהל תחום בכיר. בוועדה ישתתפו 3 עובדים לפחות.	עד 80,000 ₪ - בתנאי שסכום הויתור לא יעלה על 50% מגובה החוב הנובע מריבית והפרשי הצמדה.
סגן ממונה אזורי	סגן גובה מכס	עד סכום של - 20,000 ₪.

2. בקשה להפחתת קנס שהוטל לפי סעיף 95 לחוק, או כפל מס שהוטל לפי סעיף 50 לחוק

הפחתה של קנס שהוטל לפי סעיף 95 לחוק, או של כפל מס שהוטל לפי סעיף 50 לחוק הינה בסמכות הממונה או סגנו (למעט גובה ראשי), בלבד.

3. ויתור על קנסות

בעל תפקיד במע"מ	בעל תפקיד במכס	הסכום
סגן בכיר למנהל (אכיפת הגבייה), מנהל אגף א' גבייה (מסים עקיפים)	ללא הגבלת סכום.	
ממונה אזורי - לאחר קבלת חו"ד מאת גובה ראשי, או מנהל תחום ביקורת	גובה מכס - לאחר קבלת חו"ד מאת ממונה תפ"ג, או ממונה עקיף יחידות מכס	עד 200,000 ₪.
סגן ממונה אזורי, או גובה ראשי	סגן גובה מכס, או ממונה תחום בכיר	עד 100,000 ₪.
סגן גובה ראשי	ממונה תפ"ג (במעבר גבול יבשתי - מנהל המעבר)	עד סכום של - 30,000 ₪.
מרכז		עד סכום של - 20,000 ₪.
ראש ענף		עד סכום של - 15,000 ₪.
מנהל מדור		עד סכום של - 2,500 ₪.

4. ביטול קנסות (שהוטלו על העוסק עקב טעות מחשובית)

<u>הסכום</u>	<u>בעל תפקיד במכס</u>	<u>בעל תפקיד במע"מ</u>
מעל 100,000 ₪.	גובה מכס	ממונה אזורי
עד 100,000 ₪.	ממונה תפ"ג (במעבר גבול יבשתי - מנהל המעבר)	סגן ממונה אזורי, או גובה ראשי
עד סכום של - 40,000 ₪.		סגן גובה ראשי
עד סכום של - 30,000 ₪.		מרכז
עד סכום של - 20,000 ₪.		ראש ענף
עד סכום של - 5,000 ₪.		מנהל מדור
עד סכום של - 1,500 ₪.		סגן מנהל מדור

5. ביטול קנסות, ריבית והפרשי הצמדה בגין שומות או גרעונות שבוטלו

במשרדי מע"מ - ממונה צוות ביקורת חשבוניות או מנהל תחום ביקורת חשבוניות - ראשים לבטל כל סכום בגין שומות ו/או חיובי ביקורת שבוטלו/שנעשו בטעות.
בבתי המכס - ממונה תפ"ג (במעבר גבול יבשתי - מנהל המעבר), ראשי לבטל קנסות, הפרשי הצמדה, וריבית, משבוטל הגירעון על ידי המוסמך לכך.

חלק 16.6 - הטיפול בבקשות העוסקים ורישומן במחשב

1. הטיפול בבקשות העוסקים ביחידות

- א. בקשה לויתור תוגש ע"י העוסק בכתב, למשרד האזורי, תוך פירוט הנימוקים לבקשה.
- ב. לבקשה לויתור יש לצרף מסמכים המעידים על הנסיבות.
- ג. הפקיד המטפל יבדוק אם צורפו המסמכים הנוגעים.
אם לא צורפו, תוחזר הבקשה לעוסק עם דרישה להשלמת המסמכים החסרים.
- ד. הפקיד המטפל יזין את פרטי הבקשה בשאילתת MAKV, במסך 30.
- ה. לצורך קבלת החלטה הפקיד יפיק מהמחשב מידע הנוגע לעוסק כגון: האם בוצעו ויתורים בעבר, דו"ח גילוי עבירה, הרשעות קודמות, ויצרף אותן לבקשה, לפני העברה למוסמך לדיון בבקשה. הפקיד יבדוק, בין היתר, את נתוני העוסק בשאילתות EPRF ו-EMIZ.
- ו. החלטה מנומקת תירשם על גבי טופס מכס/מע"מ 41 (ראה נספח א/ב, בהתאמה) ותיחתם ע"י המוסמך, תוך ציון התאריך והנימוקים להחלטה. ההחלטה תישלח לפונה.
- ז. את ההחלטה והנימוקים יש להקליד ב-MAKV ובמערכת ויתורים 842/A, וכן יש לציון את תאריך מתן התשובה לעוסק.
- ח. הבקשה וצרופותיה יתויקו במשרד האזורי למעקב וביקורת.

2. העברת בקשות ממשרד מע"מ אזורי/בית מכס (להלן - היחידות) להנהלה

בקשה לווייתור על סכומים, כאמור לעיל בחלק 16.5, המצויים בסמכות בעלי תפקידים בהנהלה, תועבר ע"ג טופס מכס/מע"מ 41, תוך פירוט מלא של הנסיבות לווייתור והטעמים המיוחדים, ובצירוף חוות דעת הממונה.

3. בקשות שהועברו ישירות מהעוסק להנהלה

- א. אם מדובר בערעור על החלטה שניתנה ביחידות, תועבר הבקשה ליחידה לקבלת חוות דעת והמלצות.
לחוות הדעת וההמלצות תצורף ההחלטה המקורית המנומקת של היחידה.
- ב. לגבי בקשה הנמצאת בסמכות ההנהלה - יש לקבל את המלצת היחידה ע"ג טופס מכס/מע"מ 41.
- ג. היה ונמצא, כי מדובר בבקשה שנמצאת בסמכות היחידות וטרם נדונה בהן – תועבר הבקשה לטיפול היחידה המתאימה.
- ד. הודעה על ההחלטה לעוסק:
  - 1) הוחלט בהנהלה להיענות לבקשת העוסק (באופן מלא או חלקי) - תישלח תשובה בהתאם ליחידה, אשר תודיע על כך לעוסק.
  - 2) הוחלט בהנהלה לדחות את בקשת העוסק - תישלח הודעה ישירות לעוסק, והעתק ליחידה.

נספח ב - בקשה לויתור על קנסות, ריבית והפרשי הצמדה (טופס מכס 41)
(סעיף 16.6.1 פסקה ו.)

מדינת ישראל/משרד האוצר
רשות המסים בישראל
בקשה לויתור על קנסות, ריבית והפרשי
הצמדה - סיכום החלטות
טופס מכס 41

חלק א: מידע על היבואן				
בית המכס: _____ תאריך קבלת הבקשה מהיבואן: / /				
שם היבואן: _____ מסי היבואן: _____				
מס' תיק תפיג:	תאריך הודעת החיוב:	תאור הטובין:	סוג תיק ברשם החברות:	סוג תיק במע"מ:
מיום:				
ננקטו הליכים פלילים נגד היבואן: ☐ כן ☐ לא				
הוגש כתב אישום בקשר לבקשה זו: ☐ כן ☐ לא				
עבירה ראשונה: ☐ כן ☐ לא				
הקראה של כתב אישום: ☐ כן ☐ לא				
חלק ב: פירוט סכומי החוב (בש"ח)				
הסכום לגביו מבוקש היתור	יתרה	שולם	חוב	
_____				קרן מס בסך של
				ריבית בסך של
				הפרשי הצמדה בסך של
				קנסות פיגורים בסך של
				סה"כ בש"ח:
קיים/ים _____ קנסות/מינהלים בסך של _____ ש.				
ויתורים במכס בעבר, על ☐ קנסות ☐ ריבית ☐ הפרשי הצמדה: ☐ כן ☐ לא.				
מס' תיק תפיג, שבו אושר ויתור: _____ ויתור בסך של: _____ ש.				
ש. _____				
ש. _____				
ש. _____				
נתוני בדיקת נכסים (יש לצרף DF, MALL, או לפרט): ☐ אין ☐ יש, פרט _____				
חלק ג: פירוט הבקשה ונימוקה ☐ מחלה ☐ מצב כלכלי ☐ שיקום ☐ אחר, פירוט: _____				

חלק ד: החלטת/המלצת בית המכס (יש להעביר להנהלה את הבקשה של היבואן, בצירוף כל המסמכים הרלוונטיים).		
שם והתפקיד	החתימה	/ / התאריך

חלק ה: החלטת ההנהלה		
שם והתפקיד	החתימה	/ / התאריך